Gemeente Midden-Delfland
Anna van Raesfeltstraat 37, Postbus 1, 2636 ZG Schipluiden
T (015) 380 41 11, F (015) 380 99 92
E gemeente@middendelfland.nl, I www.middendelfland.nl
cittaslow

| | |
|---|---|
| Datum | 6 juni 2024 |
| Nummer | 2024-07-07 |
| Datum commissievergadering | 18 juni 2024 |
| Datum raadsvergadering | 2 juli 2024 |

# Oplegger

| | |
|---|---|
| **Zaaknummer** | 609421 |
| **Onderwerp** | Aanvraag vangnetuitkering BUIG 2023 |
| **Portefeuillehouder** | M. Oderwald - Ruijsbroek |
| **Uiterste behandeldatum (met toelichting)** | 02-07-2024<br>De aanvraag moet uiterlijk 15 augustus 2024 worden ingediend bij de Toetsingscommissie Vangnet Participatiewet. |
| **Eerdere besluitvorming** | |
| **Samenvatting voorstel** | Midden-Delfland heeft over 2023 een tekort van € 466.481,- (19,30%) op de bijstandsuitgaven, het zogenaamde BUIG-budget. Voornaamste oorzaken zijn de ongunstige financieringssytematiek en de afgenomen uitstroom wegens toenemende problematiek bij bijstandsgerechtigde inwoners. Wij vragen u in te stemmen met de verklaring van het college over de getroffen maatregelen om het tekort te reduceren. |
| **Beslispunten** | De gemeenteraad besluit om:<br>1. In te stemmen met de verklaring van het college over de genomen maatregelen tot kostenreductie op het aanvraagformulier voor de Vangnetuitkering BUIG 2023. |
| **Bijlage(n)** | 1. Aanvraagformulier Vangnetuitkering BUIG 2023 |
| **Advies commissie** | De commissie heeft diverse inhoudelijke opmerkingen.<br>De fractie CDA wenst naar aanleiding van de college-beantwoording op diverse vragen het voorstel nader te bespreken in de raadsvergadering. |

| | | |
|---|---|---|
| **Raadsbesluit** | o Akkoord / o Niet akkoord | |
| | | |
| | Opmerking: | |
| | Datum van besluit gemeenteraad: | |
| | A. de Vos<br>griffier | F.I. Noordermeer – van Slageren<br>voorzitter |

## Inleiding
Gemeenten ontvangen voor de financiering van de bijstandsuitkeringen van het Rijk het zogenaamde BUIG-budget. Sinds 2021 heeft Midden-Delfland meer uitgegeven dan van het Rijk is ontvangen. Voor het jaar 2023 voldoet Midden-Delfland aan de voorwaarden voor de vangnetuitkering, waarmee een deel van het tekort door het Rijk gecompenseerd wordt. Een analyse van de oorzaken en de voorgestelde maatregelen leest u terug in het bijgevoegde aanvraagformulier.

Om voor de Vangnetuitkering 2023 in aanmerking te komen gelden diverse voorwaarden. Een van de voorwaarden is dat de gemeenteraad instemt met de verklaring van het college over de genomen maatregelen om de kosten van bijstand terug te brengen.

## Beoogd maatschappelijk effect
Het creëren van financiële stabiliteit voor de gemeente om de bestaanszekerheid van inwoners met een bijstandsuitkering te kunnen waarborgen.

## Argumenten
*1.1. Instemming van de gemeenteraad met de verklaring van het college is een belangrijke voorwaarde om voor de Vangnetuitkering BUIG 2023 in aanmerking te komen.*

*1.2. Midden-Delfland voldoet aan de financiële voorwaarden om in aanmerking te komen voor de Vangnetuitkering 2023.*
Gemeenten die tekortkomen op het BUIG-budget komen onder voorwaarden in aanmerking voor vergoeding uit de Vangnetuitkering. Het tekort moet groter zijn dan 7,5% van het definitief toegekende BUIG-budget. Daarnaast dient dit tekort te worden bezien in een meerjarenperspectief: er moet over de jaren 2021, 2022 en 2023 sprake zijn van een gecumuleerd tekort dat meer bedraagt dan 7,5%, berekend over het BUIG-budget dat definitief over 2023 is toegekend. Aan deze voorwaarden wordt voldaan.

Over 2023 bedraagt het tekort op de BUIG-uitkering € 466.481,-. Op basis van de bovenstaande berekeningssystematiek verwacht ik dat Midden-Delfland een financiële compensatie vanuit de Vangnetuitkering ontvangt van circa € 224.791,-. Onder het kopje financiën leest u hoe dit bedrag berekend is.

Samengevat zijn er een aantal belangrijke oorzaken die ten grondslag liggen hieraan. De financieringssystematiek speelt een belangrijke rol; het budget wordt voor ongeveer 80% gebaseerd op uitgaven van twee jaar terug (2021). In 2022 is het uitkeringenbestand gestegen en dit is dus niet terug te zien in het budget. Hoewel in de instroom is afgenomen in 2023, is de relatief beperkte uitstroom gelijk gebleven. Oorzaak daarvoor is de problematiek waar onze inwoners met een uitkering mee kampen. Hun afstand tot de arbeidsmarkt is groot, wat maakt dat hen naar werk bemiddelen een moeizaam en langdurig proces is. Het herzien van het re-integratiebeleid is de belangrijkste maatregel om het tekort terug te dringen. Na het zomerreces van 2024 ontvangt u hiervoor een voorstel.

*1.3. De maatregelen die zijn genoemd in het aanvraagformulier leiden naar verwachting in de toekomst tot lagere bijstandsuitgaven.*
In het aanvraagformulier zijn in onderdeel B verschillende maatregelen genoemd die bijdragen aan een reductie van het tekort.

De voornaamste maatregel is het herzien van het re-integratiebeleid. Door meer in te zetten op activeringstrajecten en participatie door inwoners die (nog) niet kunnen werken, moet de dienstverlening beter worden afgestemd op de behoefte van de doelgroep. Dit wordt bereikt door met verschillende re-integratiepartners samen te gaan werken waardoor we beter kunnen aansluiten bij de behoeften van de inwoner.

Daarnaast zijn enkele andere maatregelen genoemd die, zij het in beperktere mate, bijdragen aan het tegengaan van het tekort.

## Kanttekeningen

1. Door de financieringssystematiek van het BUIG-budget zal Midden-Delfland naar verwachting in de toekomst vaker te maken krijgen met tekorten op de lasten van bijstandsuitkeringen.

Gemeenten ontvangen jaarlijks van het Rijk een budget voor het verstrekken van bijstandsuitkeringen aan inwoners die daar recht op hebben. Bij de verdeling van de budgetten wordt gebruik gemaakt van een objectief verdeelmodel. Dat gaat uit van een aantal kenmerken die door een gemeente niet of moeilijk te beïnvloeden zijn. Voor kleine gemeenten tussen de 15.000 en 40.000 inwoners geldt daarnaast dat ook gekeken wordt naar historische uitgaven. Ons inwoneraantal maakt dat die historische uitgaven fors meewegen.

De betalingssystematiek betekent ook dat als we in een jaar een verhoudingsgewijs laag bijstandsbestand hebben (bijvoorbeeld door extra maatregelen te nemen om de uitstroom te vergroten), dit resulteert in een lager BUIG-budget twee jaar later. Bij een stijging in het bestand – bijvoorbeeld door externe factoren als een economische crisis of een vluchtelingentoestroom - leidt dit dan weer tot een tekort op het budget.

## Financiën

Onderstaande bedragen zijn onder voorbehoud van goedkeuring en definitieve vaststelling door de accountant. Er zullen naar verwachting geen (significante) wijzigingen zijn. Er is onderscheid te maken tussen de bedragen die alleen voor het BUIG-budget gelden en de bedragen die zijn opgenomen in de begroting.

**BUIG-budget**

De gemeente Midden-Delfland heeft over 2023 een BUIG-budget ontvangen van € 2.416.915,-

De werkelijke uitgaven aan uitkeringen zijn € 2.883.936,-

Tekort € 466.481,-

De hoogte van de (maximale) compensatie uit de Vangnetuitkering wordt als volgt berekend.

Het tekort ter hoogte van 7,5% van de toegekende BUIG komt volledig voor eigen risico van de gemeente:

7,5% van € 2.416.915,- = € 181.268,-

Het tekort tussen 7,5% en 12,5% van het definitief toegekende BUIG-budget wordt voor 50% vergoed. De overige 50% resteert voor eigen rekening gemeente

5% van € 2.416.915,- = € 120.845,- / 2 = € 60.422,-

Totaal ten laste van de gemeente: € 241.690,-

Op basis van de bovenstaande berekening bedraagt de vergoeding vanuit de Vangnetuitkering 2022: € 466.481,- -/- € 241.690 = € 224.791,-

**Relatie gemeentebegroting**

Voor de vangnetregeling wordt gekeken naar het verschil tussen de daadwerkelijke uitgaven in een jaar en de rijksbijdrage voor dat jaar. In ons begrotingsproces houden wij altijd al rekening met de verwachte daadwerkelijke uitgaven. Voor 2023 is derhalve in onze begroting al rekening gehouden met hogere uitgaven dan het rijksbudget. De overschrijding op de bijstandslasten in de gemeentebegroting bedraagt hierdoor een lager bedrag dan het BUIG-tekort, namelijk € 235.902,-. Het ontvangen bedrag wordt dan ook aangewend als dekking voor het tekort.

## Communicatie en participatie
Bij het uitwerken van de maatregelen wordt het perspectief van de inwoner betrokken. Zo wordt het nieuwe re-integratiebeleid - waarover u na het zomerreces van 2024 een voorstel ontvangt - ter advisering voorgelegd aan de Adviesraad Sociaal Domein.

## Vervolgstappen
Na uw instemming zal het aanvraagformulier worden ingediend bij de Toetsingscommissie Vangnet Participatiewet. Zij toetsen de aanvraag alleen procedureel en geven geen inhoudelijk oordeel over de genomen maatregelen. De Toetsingscommissie brengt advies uit aan de minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen. Zij neemt in het laatste kwartaal van dit jaar het definitieve besluit.

## Reactie college op commissiebehandeling